

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de două-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil.
rëndul cu litere garmond.

Moarte și înviere.

Sibiu, 13 Aprilie n.

Ne sosești de nou frumoasă și luminată zi a *invierii*, zi pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim întrânsa, sărbând, nu numai minunea minunilor, învierea fiului Său mult iubit, ci și învierea sufletului nostru propriu, prin credința în învierea lui Cristos, și prin pilda dată nouă din partea naturii, care a adus și aduce an de an miriade de vietăți la viață nouă!

Fi binevenită mărită zi de generală bucurie, în care Cristos a călcat moartea cu moarte și celor din mormânturi li a dăruit viață, și fă, ca cel puțin pentru zilele de prăznuire, pe cari le așteptăm, să ne redobândim perfectă liniște sufletească, din care să eșim cu gândurile curățite și cu inimile oțelite, pentru a putea purta mai departe lupta cu valorile vieții trecătoare, împlinind aceea ce El ne-a lăsat de împlinit: *iubire față de semenii nostri și iertare pentru nedreptățile ce ni-le-ar fi făcut contrarii și inimizii, ori pentru actele de ingratitudine cu cari falșii amici ni-ar fi răsplătit dragostea ce le-am arătat!*

Fă, mărită zi a învierii, ca sufletul amărit al omului, care-și pleacă genunchii în fața minunii întâmplare atunci, când ceice mergeau la mormântul lui Cristos pentru a-l grădăsi la aflat gol, iar ângerul le spunea, să nu caute pe cel viu cu cei morți, pentru că a înviat: să-și găsească balzamlul răcoritor, care să-l întărească de nou pentru lupta ce are să o poarte cu soarta, în credința tare și neclătită în Dumnezeu și fiul Său, precum și în împlinirea învățăturilor dumnezeiești ale Celui-Ce trimis a fost în lume, ca prin moartea sa să mântuiască lumea de păcat!

De nouăsprezece veacuri și mai bine lumea creștină se închină marelui ideii a *invierii*, și sărbând învierea

lui Cristos se gândește la învierea proprie. Pentru că este o *reinviere*! Moartea e odihnă mai lungă a corpului obosit, întocmai cum somnul e scurtă odihnă în urma oboselii și a muncii de peste zi. Somnul ne recrează, ne dă puteri noi pentru a ne putea apuca cu voe și cu răvnă de muncă nouă, iar moartea ne trece în altă lume, cu altă viață, neperitoare. E un somn deci și moartea, somnul etern, și de aceea Grecii cei din vechime numiau somnul *fratele morții*. Însă precum somnul de noapte este liniștit, dulce, recreator și dă putere nouă numai omului care-și are conștiința liniștită, care se află în perfectă convingere, că nici o faptă rea de peste zi nu-i apasă sufletul: așa și somnul cel de veci garantează viață fericită dincolo de mormânt numai pe sama celor ce cu fapte bune creștinești și-au gătit calea spre viața cea nouă, care nu va mai avea sfârșit!

Sărbând de nou învierea lui Cristos, să ne gândim deci, nu numai la datorința creștinească ce o avem, de a *erita toate pentru înviere* și a *zice fraților și celor ce ne urăsc pe noi*, ci și la învierea proprie, căutând să ne gătim calea care ne va duce la fericirea vecinică din cealaltă lume.

Cum vom putea ajunge la aceasta fericire? Așa cum ne învață Înaltpreasfințitul arhiepiscop și metropolit Ioan în frumoasa sa pastorală de Paști, adresată fiilor săi suflați, pastorală care va fi cetită din ușa sfântului altar în luminata zi de Paști în fiecare biserică din arhiepiscopie, adică: silindu-ne, „după putință, a face voia Domnului și a păzi legea lui și cercetând cât mai regulat sfânta biserică, nu numai pentru a ne ruga împreună lui Dumnezeu, ci și pentru a ne lumina, a cunoaște și a păzi legea lui”. Vom afla în viața cealaltă fericirea dorită „dacă nu vom lăcomi la bunul altuia, nu vom gândi, nici vom face rău altuia,

ci din contră, vom ajuta și sprigini pe cei săraci și lipsiți, dacă vom sprigini școalele și bisericile noastre, și peste toate acestea, dacă și pe fiii nostri, despre cari vom avea să dăm seamă înaintea lui Dumnezeu, îi vom crește încă din casele părintești în legea și în frica lui Dumnezeu, și dacă îi vom înzestră și cu învățăturile cele bune și mântuitoare, cerute de duhul timpului de astăzi”...

Eată calea pe care trebuie să umble creștinul adevărat pentru a-și asigura un somn lin și ușor când va fi să treacă în lumea cealaltă, nevăzută și necunoscută, precum și o frumoasă și plăcută înviere la viața cea nouă, simbolisată prin învierea naturii și prin învierea lui Cristos, sărbătoarea sărbătorilor în biserică creștină.

Să ne curățim deci simțirile, să ne curățim inimile de păcate, și așa să așteptăm toți marea sărbătoare, în care apoi cu sinceritate și din adâncul inimei să ne salutăm cu cuvintele, cu cari se salută lumea creștină de nouăsprezece veacuri și mai bine, cu:

Cristos a înviat!

Aviz.

Biroul comitetului executiv al partidului național român este — pe timpul, cât vor decurge alegerile — în Arad.

Adresa biroului: Dr. Ioan Suciu, Arad, Calea arhiduc. Iosif nr. 7.

Toate știrile referitoare la mișcările electorale din cercuri și comune românești sunt a se trimite pe această adresă a biroului.

Aderenții partidului național român sunt rugați a ne informa imediat, prin depeși ori epistole express, despre toate ce sunt în legătură cu alegerea de deputat în cercul lor și a descoperii purtarea poporului și ținuta frunțașilor din comună.

Ceice doresc deslușiri, informațiuni, sau îndrumări din partea comitetului

executiv, asemenea au a se adresa sus-numitului birou, pe adresa indicată.

Să știm unii de alții, iar conducătorii nostri de toți, asta să ne fie na-
intea ochilor!

Cronică pedagogică.

Froebel.

II.

Știm, că Pestalozzi a urmărit creșterea tinerelor mlădițe luptând și lucrând din greu; ochiul lui ager căută după rădăcina răului moral și fizic. În urma lui s'a ivit Herbart, care în puterea înaltei lui culturi a urmărit isprăva bătrânului și harnicului dascăl în gând, adică *teoreticește*, scoțând legi și norme de educație din — pentru noi — atât de binecuvântată viață a magului; păcat numai, că bărbatul acesta cu o minte atât de rară și preaslăvit de „progenitura veacului mai nou” nu s'a coborât în țărână unde zace aurul, „adevărul adevărului” ei purtat, — vorba e a lui Rein — de puternicii umeri ai lui Pestalozzi, caută spre țările metafizice, de unde așteaptă „tot darul”.

Da, e un fapt incontestabil că „tot darul de sus” vine, numai „susul” acesta trebuie să fie senin și limpede, ca bolta cerească, căci altcum zidim pe năsip. Stâncă de granit să fie metafizica, care să cuprindă întreg universul, în legea lui Kant¹⁾ să nu existe nici un „vacuum” pentru un „dice” căci la din contră un „dice” sau „pentruce” e în stare să dărâme întreaga clădire de noțiuni. Metafizica trebuie să aibă temeli puternice și atunci deducțiile vor fi tinacabile. Dar metafizica lui Herbart, temelia filozofiei practice și a psihologiei lui e foarte subredă, e un fel de „monadologism realistic” pe cum o „botează Wundt.” Eu însă zic, că e mai mult un fel de încălceală a solipsismului, idealismului, materialismului și ca să nu uităm, și a realismului. Flügel, un școlar de a lui Herbart se încearcă să vadăască importanța metafizicii maeștrului său, — dar

¹⁾ Kant: Kritik der reinen Vernunft p. 463.

²⁾ Wundt: Einleitung in die Philosophie. 415.

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruințe.

(Urmare.)

Gheorghe în groapa cu var. În loc să cunoască adevărul și să se pocăiască, împăratul încăpăținat în pornirea sa spre rele a poruncit să-l iee pe mucenicul să-l arunce să-l îngroape într-o groapă cu var nestâns. Și, auzind sfântul porunca tiranului s'a dus însuși cu vitejească bărbăție la groapa aceea. Ajuns acolo s'a rugat lui Dumnezeu să-l întărească în răbdare, ca să poată suferi chinurile și să rușineze pe necredincioși. Apoi, însemnându-se peste tot trupul cu semnul sfinte cruci, s'a pogorit de bună-voe în groapă. Iar ostașii, după porunca împăratului, l-au legat și culcându-l, l-au acoperit cu var nestâns, peste care au turnat apă, ca să ardă și s'au dus.

A treia zi a poruncit împăratul să se desgroape oasele mucenicului și să se lăpede afară din oraș. Ducându-se slujitorii să împlinească porunca împăratului, ei se așteptau să afle numai scrum din trupul sfântului. Si cum nu s'au mirat ei, când în loc de scrum au aflat pe mucenicul Gheorghe întreg viu și sănătos!

Deci, cuprinși de spaimă au alergat la împăratul și l-au vestit de cele aflate. Nevoind să crează celece i-se spuneau împăratul a poruncit de au adus înaintea lui pe sfântul mucenic Gheorghe, căruia i-a zis:

— Spune-ne nouă, Gheorghe, de unde ai tu atâta putere vrăjitoarească, și cu ce fel de meșteșuguri faci lucruri așa de nepilduite. Căci eu văd că toată credința în cel restigint este o vrăjitorie, cu care tu farmeci pe cei nepricepuți.

— Eu, împărate, a răspuns mucenicul, așteptam ca, după celece ți-s-au arătat să nu-ți mai deschizi gura spre hulirea Dumnezeului meu, căruia toate îi sunt cu putință și carele, cum ai văzut, cu minuni izbăvește pe ceice nădăjduesc întru dansul. Dar acum cu mirare văd că tu, înșelându-te de Diavolul, întru atât ai alunecat pe răpastia rătăcirii și a perzării, încât numești vraje și farmece minunile lui Dumnezeu, văzute de înșiși ochii tăi. Deci plâng orbirea ta, care te duce la pierire și nevrednic te socotesc de răspunsul meu, știind că pentru tine scăpare nu e.

Încălțăminte de fer. Atunci Dioclețian, turbând de mânie, a poruncit să aducă încălțăminte de fer, care pe partea dinăuntru a talpei aveau lăncușoare ascuțite și

înroșite în foc. Cu aceste încălțăminte a poruncit împăratul să-l încalțe pe mucenicul Gheorghe și, bătându-l, să-l gonească la temniță.

Deci, luând slujitorii pe sfântul, l-au încălțat cu încălțăminte cele de fer. Și, când i-au pus picioarele în încălțăminte, cuișoarele cele de fer înroșite în foc, i-au pătruns prin picioare și i-le-au ars îngrozitor. Apoi l-au luat pe mucenic la goană, silindu-l să umble cu acele înspăimântătoare încălțăminte. Mucenicul alergă spre temniță cumplit, chinându-se de durerile nespuse ale arsurilor și ale înțepăturilor dela tălpile picioarelor. Iar împăratul, văzând pe mucenicul cum se chinuia în umbletul său s'a umplut de duhul diavolesc și a început să-l batjocorească, strigând: Ce e Gheorghe, de ești așa grăbit? Parecă nu ți-ar fi tocmai la îndemână.

Mucenicul însă suferia în tăcere fără să se plângă și se ruga lui D-zeu să-i dea puterea să sufere toate grozăviile muncilor spre a se arăta pildă vie fraților săi creștini.

Cu nespuse greutate și cu neînchipuite dureri a ajuns la închisoare, a căzut la pământ și încușat acolo, slăbă de înfricoșătoare dureri ale ranelor și ale arsurilor. El slăbă însă numai ca trupul au și cu duhul,

pentru că nu conținea a se ruga lui D-zeu. Însă în noaptea aceea s'a vindecat de toate ranele și arsurile încălțămintelor, și dimineața s'a sculat deplin sănătos la întreg trupul.

A doua zi împăratul își inchipuia, că cu noua caznă va fi izbutit să înmoaie pe generalul Gheorghe și să-l facă să se lăpede de Cristos. Deci a poruncit să-l aducă pe Gheorghe în palatul împărătesc, unde era adunată întreagă curtea. Gheorghe sosi sănătos, neschipotând de loc, ca și cum nimic nu i-s'ar fi întâmplat în ajun.

Împăratul văzând pe Gheorghe sănătos, dar nevrând să se arete mirat, îi zise: Ce e, generale, ți-a plăcut plimbarea de eri cu încălțăminte nouă?

— Cu adevărat mi-a plăcut, răspuns mucenicul.

— Lapădați îndărătnicia și bland și plecat fiind, părăsește meșteșugul vrăjitoresc și pe cel răstignit, și vino de jertfește milostivilor Dumnezei, ca să nu te lipsești prin munci de dulceața vieții.

— Cât sunteți de nebuni, a răspuns mucenicul, întru înșelăciunea diavolească fără de rusine rămânând nutreala lui Dumnezeu o numiți farmece.

(Va urma.)

„desartă și e vrerea“, — importanța metafizică a herbartianei se poate reduce la un simplu „memento“.

Cu toate acestea normele herbartiene de caracter practic sunt și vor rămâne clasice, ideile despre creștere întru cât sunt înrudite cu ale lui Pestalozzi, au viață eternă.

Mai fericit e după părerea mea — necunoscutul Froebel, acest „craiu în regatul pedagogic“ cum îl numește Diesterweg.¹⁾ Froebel pleacă dela natură, mama lui iubită unde s'a pătruns de formele ei armonice, de urmele dzeirii. Natura e stânca lui de granit, baza cea mai puternică a tuturor științelor, căci după Nicolae de Cues: nulla est res vana seu vana în fundamento naturae.²⁾ Natura îi relevă pe viul și atotputernicul Dzeu, căci ea e doar „creatio entitatis absolutae“,³⁾ ființa lui Dzeu i-se descopere minții lui.

Așa dar și Froebel ajunge în împărăția metafizicii, nu însă pe poteca lui Herbart, ci cărarea lui e cea a sfântului Augustin, cel mai mare filozof medieval, e inductivă, și încă „inducția vera“ alui Bacon de Verulam. Metafizica lui Froebel stă în deplină concordanță cu relatările mai noi ale științelor naturale, (mă rog însă să nu se ia în sensul metafizicii la 60 bani a lui Haeckel!) — ba e în stare a suporta și o critică mai blândă Kantiană.

După cunoașterea ființei dzești, — care este activitatea proprie, căci „Dzeu nu odihnește ci mereu lucrează și conduce“, pleacă în mod deductiv la natură — și apoi la om.

Natura, universul, cap de opera creatorului divin, lucră mereu, mereu e în mișcare și prin țesătura, mersul, procesele ei relevă pe marele Dzeu. Omul încă face parte din natură, dar nu e numai o simplă particică din marele univers, ci e mai mult, e o oglindă vie a universului, un *microcosmos*, vorba lui Plotin. Nu e numai o simplă continuare a naturii, ci totodată o formă nouă în lume, un ce original, e o nouă treaptă în dezvoltarea naturală cu totul deosebită de celelalte trepte. Și dacă natura relevă pe Dzeu, cu atât mai mult trebuie să-l releveze omul, care e mai mult decât natura. Acesta e scopul universului, — și e și al omenimii.

Dar omenimea nu prea relevă faptele dzeirii așa în măreția lor, precum află aceasta în natură. — Omul neconștient de înalta lui chemare, mai mult orbit de îngâmfarea minții lui, a greșit calea adevărului. — Din „huceagul păcatelor“ din besnă — numai o regenerare ne poate izbăvi, o regenerare desăvârșită. Deci și el simte trebuința unei reînvieri, ca și Fichte și Richard Wagner. — Fichte și Froebel pretind regenerarea prin educație, Wagner prin artă, tustrei însă conglăsesc în ceea ce privește baza pe care este să se facă reînvierea, anume, *baza numai religia cea adevărată creștină poate fi*. Și ca să aduc o dovadă grăitoare a convingerii lor, îndrănesc să citez tocmai din cel deschiat de biserică, din Richard Wagner: „Numai din glia mănoasă a religiei adevărate, poate răsări indemnul și puterea pentru săvârșirea regenerațiunii“.⁴⁾

Froebel dorește să vadă oameni, cari vădesc originea divină în toate faptele și graiurile lor; dorul acesta îl stăpânește viața întreagă și pentru realizarea lui luptă cu un entuziasm fanatic. El vrea să vadă cerul unit cu pământul, și anume prin om: Ich will Menschen erziehen, die mit ihren Füßen in Gottes Erde, in die Natur eingewurzelt stehen, deren Haupt bis in den Himmel ragt und denselben schauend liest, deren Herz beides, Erde und Himmel, das gesamte rechte Leben der Erde u. Natur und die Klarheit und den Frieden des Himmels Gottes Erde und Got-

tes Himmel eint.¹⁾ (Froebels sämtliche Schriften ed. der Vichard Lange).

Scopul acesta numai cu ajutorul mamei îl poate ajunge, numai cu ajutorul femeii, al familiei, căci „nur aus einer vom Gefühle der Gottheit durchdrungenen Familie geht das Vertrauen zu Gott, zum All, zur Natur, zur Menschheit hervor“. (Froebels sämtliche Schr. II. 519. ed. V. Lange).

Mama e primul factor în viața omenescă, dela ea atâră fericirea sau nefericirea generațiilor în cea mai mare parte, căci creșterea nu începe atunci când se ivește conștiința eului în copil, ci precum am accentuat și în „Herbart“ (vezi „Telegraful Român“ nr. 17, 1906) de loc după naștere, și Froebel, ca unul care cunoaște natura omenescă din fir în păr, eră convins și de adevărul acesta, din care cauză și exclamă: fericirea omenimii numai prin mamă, prin familie poate intra în lume!

Mama e deci primul crescător al viștarului, ei e dată dela natură datorința aceasta sfântă, și copilul e numai și numai al ei; ea e hrănitorea, atât trupestă cât și sufletească. Instinctul o îndeamnă să se îngrijească de binele odraslei, durere însă că cele mai multe greșesc în aplicarea mijloacelor fiindcă le lipsește pregătirea necesară și pătrunderea în ființa omului, a „copilului lui Dzeu“. Copilul, precum și omul e o „ființă creatoare“ „ein schaffendes Wesen“ și aceasta trebuie să se aibă mereu în vedere la creșterea copiilor. Nu mai puțin însă și adevărul: că Dzeu nu alătește, nici oculează, și astfel nici duhul omenesc, ca duh divin să nu se altuiască: „Gott pfropft und okuliert nicht und so soll auch der menschliche Geist als göttlicher Geist nicht gepfropft werden“. Creșterea să fie naturală (naturgemäss), ca și a florilor, a plantelor. Copilul trebuie privit pe orice treaptă, în orice fază s'ar afla, ca scop de sine, Selbstzweck.²⁾

Regenerarea omenimii atâră dela femeie, precum o știă aceasta și Fenelon, Rousseau ș. a. Femeia de azi nu e în stare cu toată emanciparea ei, să ne dea ajutor la săvârșirea regenerării, femeia modernă pentru toate altele e bună și la îndemână — numai pentru creștere, nobilitarea omului de mâne — nu. Dacă e să lucrăm la regenerarea omenescă, trebuie să lucrăm mai întâi întru acolo, ca femeia modernă să-și schimbe „gândul și portul“ — să devină cu totul alta și aceasta numai prin o creștere sănătoasă a genului feminin e posibil. Cum să se facă creșterea aceasta, e problemă, care pretinde încă vreme și studiu. Froebel încearcă să o rezolve prin grădinile de copii, prin cari dorește ca pe o parte să înlesnească cât de puțin greaua sarcină a părinților, pe de altă parte să servească ca școală pentru femei, unde să învețe cum să se poarte cu tineretele lor odrasle. Și susțin, că ideea aceasta Froebeliană e cea mai sănătoasă dintre toate câte s'au ivit vreodată în lumina conștiinței pedagogilor.

În Franția încă s'au făcut încercări de regenerare, introducându-se „Sistemul ieslelor“, „crèches“. Numele de iesle s'a dat întru aducerea aminte a ieslei Mântuitorului (Luca 2, 7). Acestea au fost expuse și la expoziția parisiiană din anul 1861, despre care ne povestește A. de Malarce în des Crèches, d'après l'enquête ouverte à l'Exposition universelle de 1867. Discours prononcé à la Sorbonne, la 2 Avril 1868. Paris 1868.

Despre sistemul acesta unic în felul său va fi vorba când voi tracta despre Fichte, care încă pretindea așa ceva.

Jena, Martie 1906.

Nicolae Păunaș.

¹⁾ Oare să fie Herbart mai modest când zice: Ich will den Menschen weder in den Himmel erheben, noch den Geist unauf löslich an den Staub heften?

²⁾ Dacă s'ar privi copilul astfel din partea lunei pedagogice moderne, și nu ca o fază pregătitoare, atunci nu ar fi expusă nebulii, de a surghiuni religia din școală, precum nu de mult — 2 luni — s'a întâmplat în multe părți ale Germaniei, de Franța nu mai vorbim.

Inmormântarea preotului Ioan Vințelariu.

Raport special.

— 12 Aprilie n.

Martie după amezai am petrecut la odihnă vecinică pe unul din cei mai cinstiți oameni ai noștri pe unul din cei mai vrednici și devotați slujitori la altarul Domnului. Poporul din tot jurul Oenei-Sibiului, precum și o mulțime de persoane distinse din Sibiu au însoțit pe părintele Vințelariu în ultima sa cale. L-au însoțit sutele de oameni cu lacrimi de durere, de adâncă jale în ochi, pentru că n'a fost om, care a cunoscut pe acest preot, să nu-l fi îndrăgit. N'a fost om căruia acesta să i fi cauzat cândva cea mai mică supărare. Iubit a fost pentru că și el a iubit pe toți și mai presus de toate biserica sa, pentru care și-a jertfit cu drag viața, devenind adevărat mucenic al apostoliei sale.

Inmormântarea a fost săvârșită de protopresbiterul tractual Ioan Papin, asistat de opt preoți din tract și de diaconul Gh. Tulbure. Cântările funebre le-a executat corul seminarului din Sibiu, sub conducerea profesorului Dem. Cunțan. La sfârșitul serviciului funebrel a rostit o mișcătoare cuvântare asesorul konzistorial Miron E. Cristea, care în cuvinte jalnic glăsuiește apăsătoare după vrednicie faptele răposatului, cari nu sunt decât fapte inspirate de cea mai neprihănită cinste preoțească și cari aruncă o strălucită lumină asupra muncii sale de 36 ani. (Cuvântarea o vom publica în întregime în numărul viitor. Red.)

Martore sunt cele rămase pe urmele lui, martore sunt destăinuirile tuturor celor care l-au cunoscut, măturie e glasul superiorilor lui, cari toate ne spun că răposatul a fost unul din cei mai prețioși preoți ai arhidiecezei noastre.

Iubirea și alipirea binemerită s'a și manifestat în această zi, când sute de oameni în conduită impozantă și cu durerea întipărită pe fețele lor l-au însoțit la groapă.

S'au prezentat toate corporațiunile administrației, ale bisericilor și școalelor, precum și toți străinii din comună, cari toți l-au iubit ca pe un părinte al lor.

Iar fiii lui ca dovadă a nemărginitei lor iubiri l'au făcut o inmormântare, ca și care nu s'a pomenit încă în Ocna.

Odihnește în pace suflete obidit de greul unei munci îndelungate și de amarul văduviei de 26 ani, fie și somnul lin, iar razele tronului Dumnezeui să te îmbrace în lumina veciniei fericirii. Amin-tirea ta pururea va dăinuie în sufletele noastre, iar viața ta nepătată va fi totdeauna o icoană de pildă înaintea ochilor noștri, ai celor cari te-am cunoscut și te-am iubit.

Rap.

Vezuvul.

Anul acesta se vede că este unul din cei mai critici ani în rostul neînțeleas al naturii. Abia au trecut trei luni și elementele naturii au reclamat mulțime de nenorociri și jertfe. Caprițiile acestor elemente s'au deslășuit și se continuă fără crutare. Acum o nouă veste umple sufletele de groază și cutremur. Vezuvul, vulcanul, vecinul Neapolei, s'a trezit în săptămâna trecută din letargia, în care a zăcut ani de-a rândul. Și a scuturat de pe umeri amorțala și a dat curs liber răvrăririi sale interne. Zimbitorul sin de mare al Neapolei s'a îngrozit și și-a tulburat seninul valurilor sale. Groaza și spaima e mare în tot jurul Vezuvului. De Sâmbătă începând s'au pornit riuri de lavă din craterul uriașului. Muntele a pleznit în patru locuri și pe gurile de iad s'a pornit în valuri îngrozitoare focul de urgie răzvrătit din adâncile măruntăe ale pământului, pustiind în cale totul. Pământul e cuprins de un tremur convulsiv, care mereu se repetă și umple de groază tot ținutul Campaniei.

Sâmbătă noaptea a fost Vezuvul mai turbat. Cerul era negru ca păcatul, iar în văzduh plutiă o greutate de plumb.

Pe la miezul nopții un cutremur ca de friguri a sguduit pământul până la Neapol, iar craterul Vezuvului cu urlete și fulgere grozave a început să verse potopul de foc alb și curgător, care cu o iuțeală uimitoare și o strălucire orbitoare a pornit spre poalele muntelui ca gonit de duhuri setoase de pustiire. Drumul de fer de pe spinarea muntelui, observatorul meteorologic, casarma jandarmilor, vilele și așezămintele economice dela poalele lui au fost cutropite și într-o clipă prefăcute în cenușă. Și precum s'a săvârșit înainte cu 19 veacuri tragedia dela Herculaneum și Pompei, așa și acum lacoma lavă în câteva clipe a îngropat satul Bosco Trecase și a trecut în goană nebulă peste el, îndreptându-se în grosime de 7 metri spre orașul Torre Annunziata, al cărui cimitir

Orașul a rămas până acum nectins. Locuitorii satelor din jur au fugit la Neapol din calea pustiirii. În urma deselor cutremure s'au dărâmat în multe comune casele, ceea ce a costat și 37 vieți omenești. Vântul cald și greu ce suflă din spre munte a umplut tot ținutul cu cenușa ferbinte. Regele a sosit la Neapol.

NOUȚĂȚI.

Cristos a înviat! Cu această salutare creștinească ne adresăm de nou colaboratorilor, corespondenților și cetitorilor ziarului nostru, dorindu-le să petreacă în pace și în deplină sănătate sfintele sărbători ale învierii neamului omenesc din păcat și stricăciune, prin învierea din morți a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Cristos.

Din cauza sfintelor sărbători a le „Învierii Domnului“ numărul proxim al ziarului nostru apare Mercuri sara.

Un festival național. Pentru zilele de Paști s'a proiectat în București ținerea unui înaltător festival național, în care se vor ceta bucăți din literatura celor mai buni scriitori români, toate de cuprins național, iar dl Iorga, profesor universitar, va ține o conferință. Un cor apoi, compus din peste o mie de studenți, va cânta cântece naționale.

Congresul universal al postelor, de astădata al șaselea, a fost deschis luni, în Roma. S'au prezentat delegați din toate statele. Ministrul Baccelli li-a dat un banchet, la care a rostit și un frumos toast, mult aplaudat de cei prezenți.

Visul izbândit. Se vorbește, că aderanții din Pesta ai lui Fejerváry au rămas consternați, când au auzit de împăcarea acestuia cu coaliția. Unul dintre ei i-a mângâiat însă cu ironia, că fiecare partid și-a văzut visul izbândit (!). Partidul popular a căpătat pe Wekerle (persoana cea mai urgisită înaintea acestui partid), partidul constituțional votul universal (în privirea cărui se declarase energie acest partid), iar partidul koștist comanda germană (în contra căreia a luptat de atâția ani). Frumoasă izbândă.

Mișcarea Slovacilor. În fața evenimentelor politice, ce se desfășură acum atât de repede în țara noastră s'au pornit Slovacii spre concentrare. Foștii deputați naționaliști Hodza Milan și Francisc Skiesák s'au pus în fruntea mișcării și ei organizează poporul slovac, pentru ca apropiatele alegeri să finu surprindă în mod neplăcut.

Câți Români sunt în America? Din o scrisoare particulară trimisă unui ziar din București aflăm, că în America s'ar afla o sută de mii de Români.

Șovinism. Se vede, că șovinismul orb nu și-a făcut cuib numai în țara noastră, ci îi aflăm urme și în țări mai luminate ca a noastră. În Germania a dat guvernul de curând o poruncă, să se delătore de pe drumurile provinciei Elzas toate blocurile de peatră pentru arătarea kilometrilor. Pe aceste blocuri sculptate frumos era gravat anul 1856. Ele au fost ridicate de Francezi în acel an, când provincia era încă a Franciei, întru amintirea nașterii prințului Lulu, fiul lui Napoleon III. Nemții n'au putut suferi aceste reminiscențe franceze și acum le delătură.

† Nicolae Terhetea, paroh gr. or. în Târnăveni, după un morb greu și dat sufletul în mâinile Creatorului, Martie, în 28 Martie v. a. c. la 3 ore p. m. în etate de 43 ani și în al 15-lea anul preoției. Osămintele decedatului s'au așezat spre odihnă vecinică Vineri, în 31 Martie v. a. c. la 1 oră p. m. în cimitirul gr. or. din Târnăveni. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Hotel surpat. În orașul Nagold din Württemberg s'a dărâmat în zilele trecute unul din cele mai mari hoteluri de acolo. În ruine au fost îngropate 135 persoane. Până acum a scos din aceste ruine 50 morți, între cari numai trei au fost femei, 40 persoane au suferit răni grele, și acum zac prin spitale. Cei mai mulți au murit zdrociți de greutatea zidurilor dărâmate. Unii au fost înecați de noul de prav iar unii au căzut pe cuptoarele ferbinte, căci era foc în ele, și s'au fript cu o săvârșire.

¹⁾ Rhenische Blätter 1852.

²⁾ B. I. p. 70 b. ediția parisiiană 1514.

³⁾ N. de Cues. I. et. p. citată.

⁴⁾ R. Wagner: Gesammelte Schriften III. B. 77. — Un interesant studiu a scris Chamberlain despre Wagner sub titlul Richard Wagner 1895. Wien.

Ordin nou referitor la expoziția din București. Ministrul de interne al țării noastre, prin o scrisoare din 11 Aprilie și-a modificat opreliștea din 13 Martie în sensul, că Astra sau celelalte societăți de aici pot trimite obiecte spre expunere și să participe la expoziție, dar numai ca particulari. Societățile nu pot figura ca expozanți. Cere ca să nu se expună obiecte de caracter demonstrativ contra statului ungar.

Adunare electorală în Lugoj. Mai mulți fruntași români din Lugoj convoacă alegătorii dietali din cercul electoral al Lugojului la adunare electorală pe Mercuri 6/18 Aprilie la 11 ore a. m. La ordinea zilei sunt: a se lua hotărârile trebuincioase față de alegerile dietale, cari se vor începe la 16/29 Aprilie 1906.

Candidații cu program național. În momentul când puncm foaia sub tipar ne sosește lista candidaților de deputați cu program național stabilit de comitetul național. În 45 cercuri au candidat fruntașii noștri, pe cari dator este orice Român de bine să-i sprijinească.

Convenția comercială între România și Austro-Ungaria. Așa scriu ziarele din București, că după sărbătorile Paștilor se va încheia o nouă convenție comercială între România și Austro-Ungaria. Negocierile s-au început deja.

Supliment. La numărul de față al ziarului nostru se află alăturat un supliment de jumătate coală, cu următorii cuprinsuri: *Paștile de Vasile Alexandri* (poezie), *O noapte din Nisan*, de Zaharie Manu. *Expoziția din București. Învierea*, de M. Eminescu, (poezie) și *Dujmanii*, de M. Sadoveanu.

Munca bărbaților mari. Bülow cancelar și politicianul genial al Germaniei, ne dă un exemplu viu despre munca ce trebuie să o săvârșească un bărbat, care stă în fruntea unei țări. Bülow se scoală dimineața la 6 ore, se scaldă, mănâncă și la 7 ore e deja la masa de scris, unde lucrează neîntrerupt până la 9 ore. Atunci primește vizita împăratului cu care stă de vorbă o oră, apoi iară se pune la lucru până la unu și jumătate, când prânzește. Până la 3 ore stă de povești cu soția sa în bibliotecă, apoi lucrează ori dă audiență până la 8. După cină lucrează până la miezul nopții. Aceasta se repetă zi de zi. Se vede, că încordarea asta prea mare l'a pus în zilele trecute la pat.

Societatea „Petrul Maior”, din Budapesta s'a constituit de nou în seara din 24 Martie 1906, astfel: Pres: Pompiliu Nistor, st. med. Vic. Pres: Traian Iarca, st. med. v. Secretar: Victor Stanciu, st. fil. Casar: Ștefan A. Albu, st. med. Controlor: Mihai Stan, st. med. Notari: Nicolai F. Negruțiu, st. fil. Dumitru Coltofean, st. drepturi. Bibliotecar: Ioan Cupu, st. drept. Vice-Bibl.-Arhivar: Ioan Ștefănescu, st. med. Econom: Adam Iancu, st. med. Comisiunea literară a fost înțegită prin domnii: Ghița Popp, st. drepturi și Mihai Șerban.

O acuză nedreaptă. Cam cu șase săptămâni mai 'nainte luasem și noi după jurnalele din capitală notiță despre o afacere de joc de cărți, petrecută la Budapesta în hotel „Royal”, în care fuseseră amestecați și Dnul Dr. Romul Boiu, proprietar în Sibiu. În afacerea aceasta intentase interu poliția, și apoi procuratura reg. din Budapesta cercetare strictă în contra tuturor participanților. După cum vestesc jurnalele din capitală, procuratura a statat prin sentință ori ce cercetare în contra jucătorilor, iar întru cât a fost învinovătat în aceasta afacere și persoana dlui Boiu, cercetarea procuraturii a constatat, că asnumitul domn nu a luat parte la joc și sub durată acestuia nici nu a fost prezent în hotel. Pe baza verdictului procuraturii Dr. Boiu a întetat prin avocatul său din Budapesta Dr. Bárdy Iozsef, în contra mai multor jurnale și persoane private, proces pentru calomniare.

Sfințirea școalei din Deda, tractul Reghinului, se face în 6/19 April cu care ocaziune s'a aranjază și o producțiune declamatorie și de cântări seara la 8 ore în edificiul școalei, urmată de petrecerea cu joc în favorul școalei. Programul e bogat și variat.

Operă germană în Sibiu. Neobositul director al teatrului din loc Leo Bauer a făcut o plăcută surpriză de sărbători publicul iubitor de artă din Sibiu, anume a angajat pentru 12 reprezentații opera din Linz, constatătoare din cei mai distinși artiști. Măne se vor începe în teatrul din loc reprezentațiile cu renumita operă Lohengrin.

La fondul de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: dșoara Aurelia Bardosy, Victor Oniț, comere., Ghița Jaliu, calfă de prāv., Haralamp. Calamăr și Aurel Mara, calfă de prāv., fiecare câte 20 fileri; Filip Șuiagă, învățător, (Lăpușnic) pentru sine, soția sa Aurora năs. Muntean și copiii Victor, Emanuel și Felicia, în total 2 cor.; George Dordea, sodal blănar 40 fileri, Arseniu Bunea, protop. onorar. din privilegiul eliberării de calfă cofetar a fiului său Virgil 2 cor.; Ioachim Muntean, din privilegiul hirotesirei sale intru protopresbiter al tractului Noerich, 10 cor.; Demetriu Săvoiu și soția sa Maria n. Poplăcenel (Sadu), intru vecinica odihnă a unchiului lor Sava Popovici, fost prot. c. și r. militar, 20 cor.; Petru Hădan, capelan (Rădulești), pentru sine, soția sa Maria n. Șindea și copiii Sabina, Grațian, Aurelia și Veturia, în total 2 cor. și Victor Tordășianu 10 fileri.

Pedeapsă de 40 milioane. Senatul orașului Chicago din America a dat ordin societăților de tramvai de acolo, că dacă în tramvae se va permite intrare la persoane mai multe decât e prescriș în regulament, societățile vor fi pedepsite de fiecare caz cu cel puțin două mii de coroane. În decursul sărbătorilor Crăciunului a stabilit poliția 20 mii astfel de cazuri. Societățile au fost pedepsite cu suma de 40 milioane coroane.

La „masa studenților” dela gimnaziul român din Brad au contribuit: 1.) „Economia” inst. de credit și economii, Cohalm 40 cor.; 2.) „Jiana” inst. de credit, Petroseni 20 cor.; 3.) „Hunedoara” din Deva 50 cor.; 4.) „Murășanul”, din Maria-Radna 20 cor.; 5.) „Albina”, din Sibiu 400 cor. și 6.) Titus Fărcașiu, inv. în Szikevicia 2 cor. La „fondul scolarilor morboși” dela același institut a contribuit „Albina” din Sibiu 200 cor., ear la „Fondul Dr. Iosif Hodoș” au contribuit: 1.) Petru Bota, notar în Buceș 5 cor. și 2.) Ioan Moța, paroh în Orăștie 3 cor. Primească marimimoșii donatori sincere mulțămite! Brad, 27/III v. 1906. Direcțiunea gimnazială.

Băi zadarnice și încercări fără scop pot fi cruțate, dacă se întrebuițează contra reumei și podagrei alifia Zoltán, atât de mult recomandată de medici, care e privită ca neîntrecută de mii de pacienți vindecați. Sticla costă 2 coroane și se capătă în farmaciile Zoltán din Budapesta (V Szabadságtér) și I. Molnár din Sibiu.

Concert în Săliște. Reuniunea de cântări din Săliște, aranjează un concert împreună cu joc Luni a doua zi de Paști cu următorul program: 1. Porumbescu — Kiriac; Treicolorul, 2. I. Crișan; Brazii Teodorescu; Spune-mi mândro, 3. G. Dima; Fântână cu trei izvoare, 4. Crișan; Ha, leliță, Teodorescu; Foaie verde de pe tâu. Prețul de intrare: Loje, scaun 2 cor. Locul I. 1.60 cor. loc II. 1 cor., loc de stat 50 fileri. Inceputul la 7½ seara.

Dela Hunedoara. Corespondentul nostru ne scrie următoarele: „În nrul 32 al prețuitului dv. ziar am raportat despre decursul sinodului protopopesc ținut în 14/27 l. c. S'a strecurat însă o greșală acolo, unde i vorba de raportul general despre starea tractului. S'a zis: „Se cetește raportul general din care se reoglindează starea tractului și din datele statistice comparate cu trecutul, se constată că afacerile bisericești școlare — lasă încă mult de dorit. Corect este așa: Se cetește raportul general din care se reoglindează starea tractului și din datele statistice

comparate cu anul trecut, se constată, că afacerile bisericești-școlare arată progres. Acesta-i faptul constat și de sinodul protopopesc intrunit în 14/27 l. tr. Laudă se cuvine dlui protopop A. P. Pecurariu și colaboratorilor săi”.

Ce trebuie să știe fiecare dama? În prima linie cum să-și conserve frumuseța până la adânci bătrânețe, cum să-și scutească obrazul contra influințelor vântului și soarelui, apoi și cum să delătore pistrii, petele de ficat, jubruțele, carii de piele și alte necurătenii, cari diformează obrazul. Cel mai sigur mijloc este Crema Margit a lui Földes, scutită prin lege, care nu conține nici mercuriu, nici plumb, și care în câteva zile netezește crețele și dă obrazului culoare fină și trandafirie. Un borcan mare 2 cor., mic 1 cor. Se capătă la producător: Clemens Földes, farmacist în Arad, și în alte farmacii.

Noroc colosal la Gaedicke. La tragerea din 10 l. c. cel mai mare câștig principal de 400,000 coroane a fost tras pe nr. 19,406 (8/8), iar câștigul principal de 30,000 coroane pe nr. 88,837 (4/5), lozuri vândute de colectura A. Gaedicke din Budapesta, Kossuth Lajos utca 11. Această colectură plătește acum a patraoră mizeriilor săi câștigul principal de 400,000 cor. În tragerile din urmă această colectă de noroc a plătit mușterilor săi câștigurile principale de 400,000, 60,000, de două ori 30,000, 15,000, de trei ori 10,000, și mai multe câștiguri de 5000, 2000 cor. etc.

Premierea dlui Oct. Goga.

Paști vesele, Paști minunate, Paști cari aduceți mângăere și mulțămire sufletească românimii ardeleni! Paști cari pe lângă vestea vecinică nouă despre învierea lui Cristos trimbițați și biruința bunului gust în lumea literaților români, cari vorbiți prin cuvinte sărbătorești despre o mare recunoaștere: premiarea celui ce este „cântărețul pătimirii noastre”.

Căci sfințele sărbători de anul trecut au adus și tânguiri, cuvinte de durere adâncă s'au smuls din gura celor mai de seamă literați români. Academia română a respins adevărat propunerea recenzentului de a se premia colecția completă a poeziilor dlui Al. Vlahuță; înaltul areopag nu a crezut de cuviință să încurajeze începutul unei serii de cărți, în cari se descriu Românii din cele mai mult ținuturi — Daco-Românii de pretutindenea, — în schimb a încoronat scrieri sărbești, opere injurioase. Atunci s'au îndurerat sufletele adevăraților maeștri, și condeii unui critic escelent, nuvelist de frunte și poet a scris, că lucrurile la Academie „parcă n'ar fi toc năi în cea mai bună și cuvenită rânduială. S'ar părea că un curent ostil indeletnicirilor literare ar prevala în doctul corp”. Până la o eventuală schimbare, care a avut deja loc, „rămâne regretabil un lucru: că literații din Academie n'au, se vede, destulă trecere la plen, ca să revindice, să facă să valoreze, măcar îndatoririle strict impuse Academiei ca areopag

nu numai istoric și științific, dar și literar”. (Revista noastră, an. I. p. 47).

Azi s'au schimbat lucrurile, și ardeleanul Ion Gorun se bucură de izbânda celui pe care l'a lădat de câtevaori cu măsură și dreptate. „Octavian Goga nu are numai o coardă la lira lui, — dar noi credem că el va fi, mai ales, poetul durerilor și dorurilor neamului nostru românesc”. (L. c. p. 111). Se bucură și vede, ca și noi, în faptul acesta un moment istoric vrednic de a fi semnalat.

Decând agendele Academiei române se cuprindeau în „protocolele societății academice române d'in sesiunea” cutărui „annu”, adevă de aproape 40 de ani nu s'a întâmplat să câștige vr'un premiu un autor, care locuiește în Ardeal, cu o carte de literatură pură, până la Octavian Goga. Gh. Coșbuc până a trăit la noi nu și-a strâns poeziile în volum, St. O. Iosif de asemenea, iar o dramă istorică oarecare a dlui Iosif Vulcan, a fost premiată — pe cât știu — de direcția teatrului național din București. Și când te gândești, că ardeleanul Timotei Cipariu n'a avut următori între literați, ci numai între bărbați de știință, te cuprinde mirarea. Și parcă ciudat de impregurarea, că poezii îi răsar numai de puțin timp, Ardealul dă în fiecare generație câte unul, dela Coșbuc la Iosif, dela Iosif la Goga, iar cel din urmă e cel mai național, cum constată și Slavici.

Iată pentruce consider drept moment istoric premiarea lui Goga. Pentru noi, Românii ungureni, e primul cas că ni-se recunoaște un scriitor de acasă care e poet, iar Românii de pretutindenea trebuie să vadă cu bucurie clipa în care Academia română a fost — ca foarte arareori — de un gând cu publicul cel mare și a încoronat cele mai naționale și puternice poezii, cari s'au scris în vremea aceasta de mândră și biruitoare războire pentru cultura românească. Iar

Drept vestitorului apostol
Al unei vremi, ce va să fie,

fi urăm tărie să-și poată urmă drumul spre înălțimile nemuririi.

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur” vol. III. A apărut volumul III din „Cartea de Aur sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coróna ungară”, de Teodor V. Păcășian și se poate procura de la autorul în Sibiu (Nagy-szeben). Prețul: 10 corónes exemplarul broșat și 12 corónes exemplarul legat în pânză tare, plus 72 fileri porto. Se pot comanda și exemplare din volumul I. și II., cu același preț. Volumul IV sub tipar.

Poșta redacției.

P. O. în B. Se va publica în numărul viitor.

NOU!

NOU!

Somatose
fluide.

Mijloc tonic
producător de apetit și întăritor de nervi.

(63 a) 5—26

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea corpului, delătura tusa, flegma, asudarea noaptea

Se prescrie zilnic de numeroși medici și profesori la
morburi de plumăni, cataruri tusă, convulsivă
scrofulosă, influentă.

Oferindu-i-se publicului imitații fără pret, se cor. otdeuna:

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Sveția).

„Roche”

Se capătă prescriindu-se de medic în farmacia 4 cor. sticla.

Nr. 84 1906.

[77] 1-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante **Fornădia**, protopresbiteratul Devei, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoțești.

Doritorii de a reflecta la aceasta parohie au a subterne rugărilor concursuale instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și a se prezenta în acel termen — înainte de alegere — la sfânta biserică spre a cânta, respective a celebra și a cuvânta.

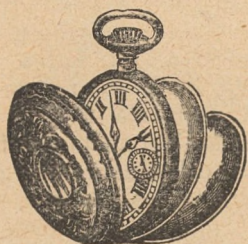
Deva, 29 Martie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Devei, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

George Romanul
protopop.

Important pentru fiecare!

Vânzare totală!
Cu preț uimitor de efim, cu numai 2.95 se poate comanda o admirabilă garnitură constând din următoarele patru prezente juvare:

Important pentru fiecare!

1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorință argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanție pe trei ani și cu cutie.

1 lanț panțarat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.

1 ac de cravată de goldin cu imitații de brillant.

1 păr. bumbi de manșete, marcă „garantă”.

1 garnitură bumbi de cămașă și guler de goldin, constând din 5 bucati.

1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficio.

(78) 1-15

1 inel de goldin cu peatră elegantă.

1 oglinduță de buzunar în cutie.

Aceste patru prezente obiecte de valoare și lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2.95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma:

BRÜDER HURVIZ

Exportheus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primește înapoi în timp de 8 zile și se retrimite banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risc.

Cataloge bogat ilustrate cu tot felul de juvare gratis și franco.

Prin **Librăria arhidiecezană din Sibiu** (Nagyszeben) se pot procura

sigile pentru oficii

parohiale, protoprezbiterale și alte oficii, cu preț de 4 cor. cu cruce sau biserică în mijloc 5 cor. 40 fil., cu baramuri sau alte embleme 8 cor., plus porto postal 60 fil., cu ramburs 70 fil.

10.000
motore liferate
spre mulțămire
generală.

74
distinctii
6
medalii de stat

Fabrica de motore din Dresda, soc. an.

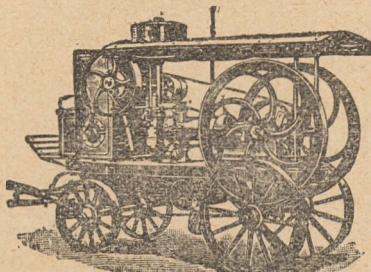
Filială:

Ignaz Gellert & Comp.

Budapesta, VI., Theresienring 41

Telefon 13-91.

MOTORE CU BENZINĂ, Motore cu gaz, Motore cu ulei brut, Motore cu spirit, Motore cu acetilen, Locomobile cu benzină pt. treierat

Noutate importantă! Motorele cu gaz sugativ sunt cele mai moderne și mai perfecte, și cer mai puțină putere de exploatare. Motorele cu gaz sugativ lucrează minunat și cu cărbuni de lemn!

Motorul de Dresda este recunoscut în lumea întreagă ca fabricat eminent! Construcție dovedită de perfectă. Construit din cel mai bun și mai solid material. E precis executat.

Trainic! Nu are lipsă de reparaturi nici după folosire de ani de zile. — Necondiționat sigur la mănare. — Manuare simplă. — Spese de transmitere relativ mici.

Motorele de Dresda se pot vedea la diferite întreprinderi industriale și economice, ca: mori, țigări, fabrici de mașini, instalații pentru prelucrarea lemnului, stabilimente de scos apă, camere de nutreț, lăptării, la treierat etc. (285) 8-10

Se liferă aranjamente complete. Deslușiri și preliminar de spese se dau bucuroși.

Garanție mare. Condiții de plată favorabile.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

Sibiu, str. cîsnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primește în condiții favorabile

- asigurări contra focului și exploziunilor,
- asigurări de viață și de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milioane corone.

Despăgubiri prestate 7 milioane corone.

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone.

Informațiuni de la **Direcțiune în Sibiu** și prin **agenturile principale** din Arad, Bistrița, Brașov și Cluj, cum și prin subagenții din toate comunele mai mari.

(271) 22-63

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

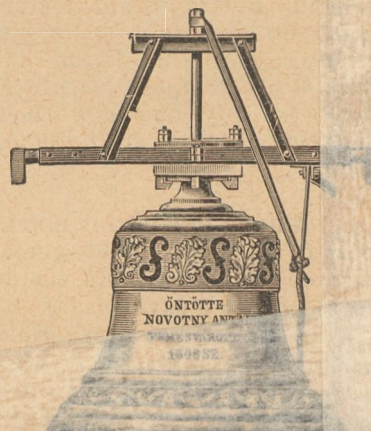
în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(119) 32-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu unul de 461 kg. turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, și spre turnarea de toate de metal. Preturi ilustrate gratis.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvare, aurării, argintării, oroloage

de aur și de argint, pentru domni și dame

toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibiu, strada cîsnădiei nr. 14.

[74] 2-

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și inviorează

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bole

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

aparatură acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, înpedecarea circulației sîngelui, anemie, amețeli, tîuituri de ureche, bătăie de inimă, sgîrciuri de inimă, asma, auzul greu, sgîrciuri de stomac, lipsa poftei de mîncare, răceală la mîni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor bole cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii cari privesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-cine încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deosebit de „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vînzare pentru țară și strălănatate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

Paștile.

*De Paști în satul vesel
Căsuțele 'nălbite
Lucesc sub a lor molduri
De trestii aurite
Pe care cocostârcii.
Înșifți într'un picior,
Dau gâtul peste aripi,
Tocând din ciocul lor.*

*Un scrânciog, mai la vale,
Pe lângă el adună
Flăcăi și fete mândre,
Ce răd cu voe bună;
Și 'n sunet de vioară,
De cobze și de naiu,
Se 'ntoarce hora lină,
Călând pe verde plaiu.*

*Bătrâni, cu fețe stânse
Români, cu fețe dalbe,
Românce cu ochi negri,
Și su ștergare albe:
Pe iarba răsărită
Fac praznic la un loc,
Iar împrejur copii
Se prind la luptă 'n joc.*

*Și scrânciobul se 'ntoarce
Furlând în legănare
Părechi îmbrățișate
Cu dulce infocare,
Ochiri schinteetore
Și gingașe zimbiri
Ce viu respiră 'n aer
Electrice luciri.*

Vasile Alexandri.

O noapte din Nisan.

Amurgul se coboară alene de pe dealul sfânt al maslinilor peste satul Vitania, înroșit parcă de rușinea tainicei fărâdelegi, zămishtă în inima ucenicului trădător. Zgomotul zilei încet se pierde în întunecul nopții ce se ridică din pădurea deasă de maslini tifoși, întinzându-și de pe înălțimea dealului aripile asupra satului mulcomit. Tăcerea înțeleaptă stăpânește întreaga natură, văzduhul e în pace, firea doarme dusă. Palida ca o fecioară se ridică gânditoare luna, înmăntând în aur întreagă împrejurimea. Sfânta pace pretutindenea domnește în albastru noapte din Nisan. Zefirul dulce al primăverii, ca un copil pribeag, se furișează tip-tip pe sub ferestrele unei case „cu încăperea mare”, reținându-și răsuflarea, parcă să nu vadă vorbele pline de adevăr dumnezeesc ale Cuvântului întrupat. Și casa era în lumină, căci lumina era în ea; era lumina de care a mărturisit Ioan: „lumina cea adevărată, care luminează pe tot omul, ce vine în lume”, era Christos-omul în mijlocul celor doisprezece ucenici la „cina cea de taină”.

Figura aceasta maestasă, dar simplă, le vorbea ucenicilor profund însă lămurit, fi muștră aspru, dar cu totul dulce. Rîuri de apă vie curg din a lui sfântă gură, căci el este izvorul vieții, calea și adevărul; el e pâinea vieții și pâinea e trupul lui cel preamărit prin răstăgărire. Poruncă nouă le dă lor: să se iubescă unii pe alții, precum El i-a iubit, căci prin aceasta se vor adevăra de ucenicii lui. Ce sfântă poruncă le dă să o păzească! Un lezant neprețuit, o comoară spre îngrijire și cultivare le dă — legea creștină li-o încredințează, căci exercitarea practică a acestei porunci e însăși ființa creștinismului. Câtă înțelepciune într'un cuvânt atât de simplu, câtă înțelepciune și dulce. „Să vă iubiți” e porunca Celui prin care toate s'au făcut și care de care nimă nu s'a făcut, ce s'a făcut. El zice să se iubească, căci știe că iubirea prin forța ei dăruie ridică omul într-o stare unde toate instinctele, năsterni omenești sunt aruncate sub picioare, și omul devine profetism, iar sufletul se înalță și crește. Iubirea, alungă sălbătăcia, aducând blăndețe, înmănește ura ridicând bunătatea, ușurează toată greutatea, îndulcind amarul sufletului.

Să nu se turbure inima voastră, să aveți încredere în Tatăl, și în mine să aveți încredere” îi învață, „căci eu sunt în Tatăl și Tatăl e în mine”, după ce „cuvintele, pe care le zic vouă, nu le spun dela mine însumi, ci Tatăl, care locuiește în mine, el însuși face

lucrurile”. Și dacă eu trebuie să vă las, nu credeți că veți rămânea singuri, căci un alt mângăetor vă va da vouă Tatăl și „în acea zi voi veți cunoaște, că eu sunt în Tatăl meu și voi sunteți în mine și eu sunt în voi”. Aveți „pace în mine” și veți respinge toate prigonirile ce vor veni peste voi pentru numele meu, dar îndrăzniți, căci „eu am biruit lumea”. Aceste le vorbește Christos ucenicilor și toate fără asemănări, căci a sosit ceasul, când fără sfială le „dă știre despre Tatăl”.

Și toți îl înțeleg și se veselesc în sufletul lor, strălucindu-le fața de lumina stăpânului, care le vorbea simplu, dar profund; flacăra iubirii sfinte se aprinse în inimile ucenicilor față de stăpânul, ce răspândia lumină, căci lumină era; platoșa iubirii toți o îmbrăcară, ba unul, cel mai îndrăzneț, fi și zice stăpânului: „sufletul îmi voi pune pentru tine”, și stăpânul bine știa, că acesta mai pe urmă îl va urma. Duhul sfinților se ridică într-o atmosferă de gândiri sfinte, curate și pacifice, căci toți îl înțeleg pe Christos; numai unul, întunecat la minte de Satana, se coboară în întunec, căci „Iuda cel fărâdelege n'a vrut să înțeleagă”. Gândiri negre îi cuprind duhul, planuri sinistre se zămislisc în inima Carioteanului, căci prețuește pe cel neprețuit și se răsbună contra celui preabun și milostiv. Cununa cea sfântă a ucenicilor se rupe, căci Iuda cel din Cariot ese din șirul lor precum cu duhul așa cu trupul; se lapadă de Dzeu și primește pe diavolul; „nebunește socotește mai bine a fi, a sluji iubirii de argint decât dragostei stăpânului, făcându-se povață adunării cei fărâdelege”. Iese și se perde prin îndesuitele case în umbra nopții.

Eră în puterea nopții. Muntele maslinilor în tihnă doarme dus. Stelele în raze argintate își scaldă trupul. Luna azvârlită în văzduhul pacinic ca într'o mare de azur, cerne fire de lumină prin frunzișul pomilor tufosi ce se leagănă alene de suflarea lină a zefirului primăvărat. Răsuflarea pământului pare o adiere dulce de mirezmele florilor, ce împodobesc grădina Ghetsemani. Freamătul obosit al pomilor albiți de florile scăldate în pulberea argintie de lumină tainic, se perde în tăcutul nopții mute. Murmurul limpede al pârâiașului Cedron își continuă al lui cântec tănuitor ce se îngână cu șoaptele umbrelor sfinte, cari s'apropie. Se străcoară ucenicii cu stăpânul pe sub văzduhul înstelat, încălcându-și umbrele, printre cari fire de lumină tremură ca niște pete aurii.

Duhul sfinților se încântă de vraja nopții albastre, ce parcă ascunde în a ei umbră o taină de nepătruns. Tăcerea mută a nopții se strătea din când în când de răsunetul vorbelor profetice ale Cuvântului întrupat. „Bate-voiu păstorul și se vor împrăștia oile turmei. După învierea mea voi merge înainte de voi în Galilea. Adevăr, adevăr zic ție, Simone, că în noaptea aceasta mai nainte de a fi cântat cocoșul, mă vei tăgădui de trei-ori” vorbește celce toate le prevede.

Atunci oprindu-se Christos se întoarce către ucenici zicându-le: „stați aci pânăce ducându-mă colo, mă voi ruga”. Și luând cu sine pe Petru și pe fiu lui Zebedeu se strecură prin adierea de mirezme a pomilor în floare. Cu un g'as înduioșat le zice și acestora: „rămâneți aci și veghiați cu mine”.

Intristat eră sufletul lui Christos până la moarte. Sudori reci de sânge cuprind trupul Dzeu-omului. În această sbucimare sufletească, caută singurătate. Înfiorat parcă de groaza chinurilor ucigașe, se aruncă cu fața la pământ și suspinând se rugă: „Părinte de este cu putință, treacă păharul acesta dela mine, dar nu cum voesc eu, ci cum tu voești”.

Amărăciunea sufletului i-se mărește mai tare, când vede că nici cei trei ucenici ai lui, în cari parcă ar fi avut mai multă încredere, nu-l ascultă barămi acum, când ceasul groaznic se apropie. Nu află mângăere la ucenici, căci ei dormeau duși îmbătați de răsuflarea parfumată a câmpului înflorit. Trei-ori a

gemuit și s'a rugat lezându-și inima, dar în zădărie. „Părinte, dacă tu vrei, poți să scurtezi taina mea, dar nu eu pot să scurtez taina ta”. Și zice: „Părinte, dacă tu vrei, poți să scurtezi taina mea, dar nu eu pot să scurtez taina ta”. Și zice: „Părinte, dacă tu vrei, poți să scurtezi taina mea, dar nu eu pot să scurtez taina ta”.

Ceasul groazniciei destăinuirii se apropie. Luna parcă de rușinea urții trădător, ce va să fie, își ascunde fața palidă pe după

niște nori groși arginții de mărimea caselor. Albastrul văzduhului înflorit cu aur ici colea se arată în formă de lacuri adânci de după valul de nori întinși. Întunecul începe a prinde putere, fața nopții albastre se cernește de urficiunea faptei celei fărâdelege. Deodată se aud din depărtări vuete și strigăte, ropot de gloate și zângăt de lance și spade s'aude; un zgomot groaznic se ridică în văzduh, conturbând repede liniștea nopții mute. . . . Se vede lumină. . . . se apropie tot mai tare de locul unde era Christos cu ucenicii și eată-i că sosiră ingrații jidovi în frunte cu unul din cei doisprezece, „care n'a vrut să înțeleagă”. Și-l dă prins prin sărutare pe „celce a venit între ai săi și ai săi nu l-au cunoscut” și-l duc la judecată pe Christos, bătându-l amar. Bătut a fost păstorul și oile turmei s'au împrăștiat. . . .

Revărsatul zorilor se poticnește în trudă să alunge vălul nopții negre; freamătul șoptitor al pădurii se trezește, răscolind prin frunzișul înlăcrimat de roua dimineții, și pasărea cântând duos suspine imitează. Și eată și cocoșul, bătând ușor din aripi, dă signalul dimineții, eară Petru din curte iese și-și plânge cu amar păcatul.

Zaharie Manu.

Expoziția din București.

În 14/27 Maiu se va face deschiderea expozițiunii generale din București. În rândurile de mai jos dăm cititorilor, — după ziarul „universul”, — o privire generală a expoziției.

Organizată pe întinsul teren al Filaretului, expoziția are intrarea principală la sfârșitul străzii 11 Iunie-Filaret, în partea dreaptă a uzinei de gaz. De aci se întinde pe întregul teren-plan, se urcă pe dealul „Trocadero” terminându-se în șoseaua Șerban-Vodă.

În partea dreaptă a șoselei Filaret, se întinde până în deal, la uzina Wolf, și se continuă până la institutul meteorologic, care intră în câmpul expoziției.

Lucrările sunt destul de înaintate, iar timpul favorabil dă toată speranța că la termenul pus, se va putea face inaugurarea oficială.

Cum intri pe larga șosea de la intrarea principală, privirea este atrasă de un șir de palate mărețe ridicate pe o parte și alta a șoselei. Primul palat, în partea stângă, este al agriculturii, unde va fi expusă toată bogăția agricolă a țării românești.

În fața lui, în partea dreaptă, se ridică palatul industriei.

Între aceste două palaturi, în mijlocul șoselei, se află un avuz mare.

La o mică depărtare de palatul agriculturii, se ridică una din cele mai monumentale clădiri ale expozițiunii: palatul regal. Acest palat se compune din clădirea principală, la mijloc, rezervată numai obiectelor pe cari le va expune familia regală.

În partea dreaptă și în cea stângă sunt două aripi întinse, prima rezervată genului militar, cea d'a doua genului civil și instrucțiunii.

În fața palatului regal se ridică palatul minelor și al carierelor.

Între aceste două palate se află de asemeni și un frumos avuz.

Acestea sunt clădirile oficiale, cari se află pe terenul cuprins între intrarea principală și lac. În afară de ele vor fi înenumărate pavilioane făcute din inițiativă particulară: a industriașilor, a comercianților, etc.

Una din atracțiile principale va fi întinsul lac, care se află chiar în mijlocul expoziției, răspândind răcoarea necesară în timpul căldurilor verei.

Intinderea acestui lac este de 2 hectare, și pe această întindere se află două insule: una mare în partea dreaptă, alta mică pe partea stângă.

Pe lac vor circula nenumărate gondole, iahial comisariatului expoziției, un mic vapor care va face curse regulate de la una la alta al lacului pentru

române de războiu. Pe lac se vor face lupte navale, serbări venețiene.

Pe insula cea mare se construiește un cazino măreț, care va cuprinde o sală de teatru și un restaurant de lux. Acest cazino a fost închiriat pe timpul expozițiunii unui consorțiu belgian pe suma de 120,000 lei.

Pe insula mică se va construi o moșchee după modelul celor din Dobrogea și o cafenea turcească. Tot pe această insulă se ridică pavilionul pescăriilor.

În diferite locuri, țărmii lacului vor fi uniți prin nește poduri de piatră.

În partea dreaptă a lacului, în dreptul insulei mari, de pe o pantă ușoară, se face o cădere de apă. Din vârful acestei pante se vor lăsa bărci cu pasageri. În căderea lor, bărcile vor ajunge până în mijlocul lacului.

Pe malul din partea stângă a lacului se vor așeza în formă de amfiteatru șiruri de bănci, puse la dispoziția publicului spre a privi la diferitele spectacole ce vor avea loc pe apă.

Tot în partea stângă a lacului, pe o mică pantă, se lucrează pentru aranjarea grădinei zoologice. Aci vor fi expuse tot felul de animale sălbatice.

Dealul „Trocadero” formează poziția cea mai frumoasă a expoziției.

Dealul domină întreaga Capitală și privește ce se prezintă vederei e încântătoare.

Iată aci 4 clădiri, cari vor împodobi pentru totdeauna Capitala. Toate sunt construite din piatră și cărămidă.

Palatul artelor e cea mai monumentală clădire, care fiind construită în mijlocul dealului domină întreaga expoziție. A fost clădit numai în câte-va luni, a costat 600,000 lei și va fi veșnic păstrătorul artelor frumoase din țară.

În fața acestui palat se află o frumoasă terasă de pe care se poate admiră întreaga panoramă a Capitalei. De pe aceasta, nește scări monumentale duc la o a doua terasă, din mijlocul căreia izvoarește un puternic curent de apă, care căzând peste stânci până în lac, formează o cascadă de toată frumusețea.

Cula e o clădire pătrată aproape, un fel de paraclis, construită după modelul locașurilor strămoșilor nostri, unde păstrau relicviile sfinte ale familiei.

Aci vor fi adunate tot felul de obiecte antice privitoare la neamul românesc. Dl Al. Bellu, care posedă numeroase obiecte de acest fel, a binevoit să se ocupe cu împodobirea acestei cule.

Castelul apelor, construit în întregime din piatră, e una din clădiri, cari va atrage mai mult atenția vizitatorilor, din cauza turnului înalt, după asemănarea turnului lui Tepeș. Castelul e așezat în partea stângă a palatului artelor, și va servi la răspândirea apei în expoziție, la facerea jocurilor luminoase ale apei. Din înălțimea turnului se vede întreaga expoziție și întreaga Capitală.

Restaurantul cl I. e o draguță construcție în stil românesc, la dreapta palatului artelor. În fața restaurantului sunt 2 terase pe cari vor fi așezate mese pentru vizitatori. De pe aceste terase se poate vedea de asemeni întreaga expoziție. Acest pavilion a fost închiriat cu 20,000 lei pe tot timpul expoziției.

Imediat la spatele „Castelului apelor” se întinde un șes. Aci se va construi o cârciumă, după modelul celor dela țară. În fața cârciumei, pe terenul plan se vor organiza „hori”, jocuri gimnastice, „Oina”, etc.

Casa Bucovinei reprezintă întocmai o casă cu întreaga gospodărie a românilor din Bucovina. Casa e construită toată din stuh și lemn împletit. Înăuntru găsești toată gospodăria: cameră de locuit, bucătărie, grajd pentru vaci. În curte un puț, coteț pentru pasări.

În apropierea casei Bucovinei se va construi și o casă tip a săteanului din România, și una a românilor din Macedonia.

Grota fermecată e la spatele casei Bucovinei. E o prăpastie în forma unei circumferințe, în mijlocul căreia se află

un arbore gigantic. In această grotă se vor face diferite atracțiuni pentru public.

In fața „Palatului artelor“ se află o pivniță care datează de pe timpul revoluției de la 1848 Pivnița aceasta are două caturi și e de o lungime colosală. Comisariatul expoziției s'a gândit să facă din ea o atracție pentru vizitatori.

In primul cat va fi instalată o salină, iar în catul al doilea o cârciumă răcoritoare.

Un ascensor va înlezni publicului vizitarea acestei pivnițe.

Pe un mic deal, în fața „Castelului apelor“ se va instala o baterie de tunuri, în care se va imita „Bateria Calafat“ care a tras primul foc în războiul româno-rus-turc.

La spatele „Palatului artelor“, se află un teren întins, până în șoseaua Șerban-Vodă. Pe acest loc se construște pavilionul spitalelor Eforiei, al închisorilor, etc.

In fund vor fi grajdurile construite în formă de potcoavă. In ele se vor putea admira toate animalele domestice din țară.

Imediat la intrare în șosea, pe o întindere de câteva hectare, de acum doi ani s'au început lucrările pentru facerea unui frumos parc, care să fie un loc de distracție și de adăpost contra căldurilor tropicale din timpul verii, pentru locuitorii din această parte a orașului.

Alegerea terenului dela Filaret pentru organizarea expoziției a făcut ca acest parc să fie cât mai mult înfrumșețat. In adevăr, peste tot s'a făcut nouă plantațiuni, s'a nivelat terenul, s'au construit chioșcuri, avuzuri, etc., dând o înfățișare pitorească acestui parc.

Pentru-ca să ni-se dea o idee despre jocurile și distracțiile Romanilor, comisariatul expoziției a avut nimerita idee să construiască nește arene romane, cari prin construcția lor solidă vor rămâne în viitor ca o icoană a originii noastre.

Arenele romane sunt construite între institutul meteorologic și biserica Cuțitu de-argint. In fața e scena, jur împrejur 40 loje, despărțite între ele prin colonade iar dedesubtul lojelor, în formă de amfiteatru, sunt un șir de scări și bănci pentru spectatori. In total arenele romane sunt încăpătoare pentru 5000 persoane.

Biserica Cuțitu de argint e cunoscută de ori-ce cetățean al capitalei. Această biserică însă, care a trebuit să intre în raza expoziției, nu era într-o stare tocmai prezentabilă din cauza vechimei. De aceea s'a decis să se construiască o nouă biserică alături de aceasta, după asemănarea celei dintâi. Cum timpul era scurt și frigul ernei nu permitea construcția, s'a decis facerea unei cutii gigantice de scânduri — mai mare ca biserica — și în interiorul căreia să se înceapă clădirea bisericeii.

Odată gata această cutie ea a fost căptușită cu hârtie care să împedecă intrarea frigului.

In interior s'a făcut foc și astfel, la o temperatură de 14 grade căldură, lucrările au început în luna Decembrie; iar azi, după un interval de 3 luni, biserica a fost ridicată, fiind construită din peatră și cărămidă refractară.

In felul acesta a fost construită nu-mai Bursa din Paris.

Mai jos de arenele romane, Ungaria a reținut un loc mare, cu o poziție admirabilă, chiar în fața șoselei și având vedere și spre lac.

Aci au început lucrările pentru construirea pavilionului, unde Ungaria va expune mai ales produsele industriale.

La dreapta acestui pavilion, Domeniile coroanei construiesc un pavilion în stil românesc unde se vor putea admira toate bogatele produse de pe aceste întinse domenii.

In fața pavilionului Ungariei, pe partea stângă a șoselei Filaret, Austria a început deasemeni construcția unui pavilion care va fi unul din cele mai mari din expoziție. Austria va expune de asemeni toate produsele ei industriale.

Fântâna Cantacuzino care se află pe șosea va fi de asemeni reparată.

Cam acestea sunt lucrările oficiale. Bine înțeles că n'am redat decât o slabă

descriere. Expoziția va fi mult mai grandioasă.

Paviloanele număroase făcute din inițiativă particulară, plantațiunile, etc., vor contribui mult la înfrumșețarea ei.

Invierea.

Prin ziduri înegrite, prin izul umezelii, Al morții rece spirit se strecură 'n tăcere; Un singur glas îngână cuvintele de miere, Inchise în tratatul străvechii evanghelii.

C'un muc în mâni moșneagul cu barba ca [zăpada
Din cărți cu file unsă norodul îl învață
Că moartea e în luptă cu vecinica viață,
Că de trei zile 'nvinge, cumplit muncin-
[du și prada.

O muzică adâncă și plină de blândețe
Pătrunde tânguioasă puternicele bolți:
„Peirea, Doamne sfinte, căzu în orice colț,
„Căci a căzut în însuși izvorul de viațe.

„Nimica înainte-ți e omul, ca un fulg,
„Și-acest nimic îți cere o rază mângăioasă,
„In pâlcuri sunătoare de plânsete duios
„A noastre rugi, Părinte, organelor se
[zmulg.“

Apoi din nou tăcere, cutremur și sfială
Și negrul întunec se sperie de șoapte..
Douăsprezece ceasuri răsună... Miez de
[noapte...

De-odată 'n negre ziduri lumina dă năvală.

Un clopot lung de glasuri vii de bucurie,
Colo 'n altar se uită și preoți și popor,
Cum din mormânt răsare Cristos mângăitor,
Iar inimile toate s'unesc în armonie:

Cântări de laude înălțăm
Noi ție Unuia.

Primindu-le cu psalmi și cu ramuri
Plecați vă neamuri
Cântând Aleluia!

Cristos a înviat din morți,
Cu cetele sfinte,

Cu moartea pe moarte călcând-o,
Lumina ducând o
Celor din morminte!

M. Eminescu.

Dujmanii.

Gheorghe-a Anuței are un dujman de moarte.

Se luaseră întâi la ceartă pentru niște pământ. La proces, se împăcară; beuseră chiar o noapte întreagă amândoi, el și cu Costache Tudor, și se întorseseră ținându-se de după cap și chiuiind. Și după aceea, dragoste mare: Nu era zi să nu între Costache Tudor în casa lui Gheorghe, de era, ori de nu era gospodarul acasă. Asta n'a durat mult. Intr-o sară, pe când se întorcea dela pădure, îl oprește baba Maranda în colțul hudiței și-l îndeamnă să lase carul acolo și să se ducă pe furis acasă: că ce va vedea, are să-i placă. I-a dat lui prin minte că ce trebuie să fie; și chiar așa a și fost. Bate în ușa, ușa închisă. Strigă să-i dea drumul, nu răspunde nimeni, dar aude șoapte. Pune umărul, se opintește și scoate ușa din țăfâni. In casă, dă peste nevastă cu Tudor. „Bine, măi căne, așa prietin mi-ai fost?“ Și cum era cu toporul în mână, i-a dat două peste șale, cu muchea. Costache a țipat: „Nu mă omori!“ și a căzut. Gheorghe l'a tărit afară, până în drum, apoi s'a întors la nevastă și i-a puscat o bătaie s'o ție minte câte zile a fi și-a trăi.

Celalalt a zăcut o bucată bună de vreme; apoi, când s'a însănătoșat, n'a zis, nici n'a făcut nimic. Parcă uitase întâmplarea. Dar Tudor era om viclean și rău: când râdea, parcă voia să muște și avea un ochiu care privea strâmb și scânteia ca ochiul unei fiare. Lui Gheorghe-a-Anuței nu i-a spus nimic despre cele două mușchi de topor, — dar printre oameni se zvonește, șoptește unul, șoptește altul, — și așa ajunse și la urechea lui Gheorghe un crâmpeiu de vorbă: adevă, Tudor îl paște și-i calcă totdeauna pe urme și, când fi va veni lui la îndemână, el nu va mai călca iarbă verde, au să-l găsească alții svâr-lit într'un șanț.

fără să se întâmple nimic. Dar într'un rând, pe când se ducea la târg, pe dealul de deasupra satului, a dat cu ochii de Costache. Nu și-au spus nici o vorbă, s'au uitat numai unul la altul și ochiul strâmb al lui Tudor scânteia ca oțelul. A doua zi, l'a zărit în pădure; părea că umblă căutând ceva, dar Gheorghe a simțit săgeata ochiului rău. Și în zilele care urmară, dujmanul fi stăt în preajmă ca o fiară. Gheorghe se hotărî să nu înopteze nici odată pe drum; ziua nu-i păsă lui nici de doi cât Costache.

Cu toată hotărîrea însă nu se putu ține de cuvânt. In săptămâna mare, munci toată vremea cărând scânduri la târg și, tocmai în Sâmbăta Invierii, întârziă la plata căraușiei și porni sara spre casă.

Aceasta nu i se întâmplase niciodată. De Inviere trebuie să fie orice om acasă, să se ducă cu lumina la biserică, să serbeze creștinește scularea din morți a Mântuitorului. Dar rău, afară din cale-afară nu-i părea lui Gheorghe, pentrucă-i era punga plină și se gândea că va petrece cu voe bună sfințele sărbători.

Noaptea se lăsase, când carul eșise din târg. Omul socoti că până la miezul nopții va ajunge acasă și va apuca și ceasul când preotul strigă din altar, în liniștea bisericii: Cristos a înviat! — Acuma carul gol hodo-rogea pe drum și boii își cumpăneau capetele la dreapta și la stânga, pas cu pas. Gheorghe stă în chilna de dinainte, uitase de Costache și se gândea acasă.

Un pătrar galben de lună se lăsă spre asfințit; câmpiile adâncite într-o lumină de zori se întindeau tăcute până la linia vântată a zării. Gheorghe a Anuței se gândea la ai lui. Are nevastă cuminte și un băiat frumos. Acuma, de bunăsimă, îl așteaptă amândoi, îmbrăcați gata, să meargă la Inviere. In casă, e curat; pe masă stau cozonacii; și pasca de pe sobă împrăștie o mirosenie cum nu se mai află. Ei stau și-l așteaptă și când va intra carul în ogradă, au să-i iasă înainte. Gheorghe, copilul, are să-l întrebe ce i-a adus dela târg, are să-l scotocească prin sân, are să găsească covrigii și are să fie foarte vesel. Au să ia apoi lumânările, au să se ducă la biserică. Acolo norod mult: tot satul; biserică gume de lume; dar glasurile cântăreților tot pătrund limpezi și dulci ca niciodată, căci, după șase nopți de jale, cuvântul de fericire în curând va trece din gură în gură. Acasă, femeia pune găina fiartă pe masă, pune cozonacul, pasca și ouăle roșii alături: Bărbatul răsuflă cu mulțămire și se gândește că tot e bine când, printre năcazurile vieții, ajungi o zi mare ca aceasta ca să te poți gândi în tihnă la Dumnezeu.

Lucrurile așa au să se întâmple, ca de multeori în anii din urmă, cu deosebire că acuma belșugul și pacea sunt mai mari în gospodărie. Nevasta a prins minte și s'a liniștit, de când a mâncat bătaia cea bună.

Deaici, gândurile îl duc pe Gheorghe, fără voie, la Costache Tudor. Se gândește că poate să i-se întâmple ceva, de vreme ce dujmanul fi dă de câteva zile târcoale. Poate chiar îl așteaptă. Pădurea care curge de pe coasta dealului, ca un rău de păcură, se apropie.

Gheorghe-a-Anuței parcă se deșteaptă. In tăcerea nopții, se aude slab murmurul Moldovei care se svârcolește mănioasă, în urmă, pe prundul vadurilor. In lungul drumului, îndărăt, nu se vede nimic; luna se cu fundă la asfințit în zare; dar înainte, în întunecul orb al pădurii, cine știe ce-l așteaptă!

Inainte de a intra sub bolțile copacilor, își face cruce. Și deodată intră în noaptea adâncă de care se teme. E codrul înmugurit în primăvară, mirosind a lemn tinăr, pe care l'a cutreerat întreaga lui tinerețe, și e un întunec prin care a mai trecut, fără ca inima să-i bată mai grăbit ca de obicei; dar acum, în necunoscutul dinainte-i, pe care nu-l poate pătrunde, așteaptă poate ghioaga sau toporul.

Prin ramuri goale trec aburiri și vânt. Gheorghe își ațâță urechia; numai urechia îl mai poartă; ochii nu văd nimic, ca și cum i-ar țineă închiși.

Deodată, fi trece prin minte lui Gheorghe că, în fundul carului, în mănunchiul de fân, are legată barda pe care orice gospodar o ia, de obicei, la drum. Se întinde pe o coastă,

desleagă repede funia, pune mâna pe mănunchiul luciu și se trage iar în chilnă. Acuma i-se pare că s'a mai liniștit. Are un tovarăș.

La dreptul vorbind, nu-i frică. Nici nu tremură, nici nu răsuflă greu, nici nu se uită cu ochii holbați la dreapta și la stânga, dar o neiniște nedeșlușită îi umple sufletul. Și boii merg liniștiți pe când carul lunecă aproape fără sgomot pe drumul umed.

Așa merge o bucată bună de drum. Deodată răsare ca dintr'o ațipeală și inima prinde a zvâcni cu grabă. I-se pare, ori într'adevăr aude ceva în urmă, pe drum? Nu, nu i-se pare. Prin întunecul nepătruns, îndărăt, se aud pași îndesați și repezi: cineva vine cu grabă, caută să-l ajungă cât mai curând. Și are să-l ajungă, nu mai are mult. — și, de bunăsimă, celce vine nu-i altul decât Costache Tudor.

Icoane fugare trec: La târg, prin alături, a zărit ochiul strâmb și licărit al dujmanului; dar deabia acum își aduce aminte: atunci nu și-a dat sama. Și chiar nici acum nu poate spune cu siguranță dacă ochiul lui Tudor a fost ori nu. Inima însă bate grabă; întreaga lui ființă simte că celalalt se apropie, se grăbește, se va alătura de el și îl va lovi. L-a urmărit de departe până ce l-a văzut intrând în pădure. Apoi s'a grăbit. Prin întunec, lovitura nu se știe de unde poate veni. Pașii se apropie. Gânduri trec ca fulgere. Să se ridice, să se coboare din car, să se așeze la marginea drumului, să-l aștepte, să-l umfle pe neștiute și să-l sdrobească. Dar parcă nu-i vine să se dea jos din car; carul și boii fi sunt ca niște prietini: mai bine se simte cu ei.

Deodată aude o tusă stăpănită. Inainte i-s'a făcut întunec. Un gând arde numai: dujmanul! — și mâna dreaptă strânge coada securii. Când a pus dujmanul mâna pe car, Gheorghe nu avea nici o hotărîre, nici un gând ucigaș, nimic. Dar când a simțit mâna străină pe car, deodată s'a încordat, s'a repezit ca un fulger în sus și s'a prăbușit îndărăt; a înșfăcat pe celalalt în brațele i voioase, l-a tras spre sine, l-a trântit în fundul carului, i-a răstignit brațele în lături și a pus un genunchiu pe pept.

Omul gemea înăbușit; oasele-i trosneau ca și cum voiau să se rupă; se frământă sub încețarea brațelor; voia să spue parcă ceva și de groază nu putea rosti nici un cuvânt.

Gheorghe a-Anuței isbucni deodată, cu glas spărios:

„Costache! Tu ești?“

— Eu... gemu greu dujmanul.

Gheorghe apăsă mai tare genunchiul; celalalt începuse să tremure din adânc, să geamă și să răsuđe greu. Amândoi stăteau ca împietriți în întunec, străbătuți în întunec și singurătate de fiorul morții.

Deodată dujmanul mugli cu spaimă:

„Măi Gheorghe!... Măi frate!... nu mă omori!“

Iar A Anuței strângea cu dreapta mănunchiul securii. Zise, scrâșnind:

„Dar tu, căne, de câtă vreme te ții pe urma mea...“

Celalalt, tremurând din ce în ce mai tare, gemu:

„Măi frate, măi frate Gheorghe...“ și prinse a se tângui, cu vorbe nedeșluite.

Carul eșise pe coastă, deasupra satului. Steluțe ardeau pretutindeni în negura de jos. Și 'n liniștea nopții, deodată, un dangăt, un vuet melodios umplu tremurând văzduhul. Clopotul cel mare dela biserică prinse a suna rar, ca o muzică adâncă. Glasul lui umrău, câmpiile și văile, și noaptea cu hăuiri de cântec: parcă spunea vorbe duios de mângăere și de alinare și celor cari sufer și celor cari urăsc.

Clopotul svârlea în întunecimi cântecul Invierii și Gheorghe a-Anuței, încet-încet, își slăbi dujmanul. În strânsoare, se trase pe dragă, din dreapta carului, își trecu barda la stânga și cu dreapta își făcu cruce. Celalalt, Tudor, se sculă greu, ca un rănit, gemând și se așază de celalalt parte. Amândoi priveau spre luminile nenunțate cari tremurau, ca niște steluțe, în vale; amândoi ascultau muzica adâncă a clopotului și carul coborâ coasta spre sat.

M. Sadoveanu.